

השבת של רבי נחמן מברסלב

כָּל מַה שְּׁמַתְגַּדֵּל וּמִתְפָּאֵר שֵׁם הַצְּדִיק יוֹתֵר מִתְגַּדֵּל וּמִתְפָּאֵר שֵׁם הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בְּיוֹתֵר. (ק"מ ב' סז)

טוב להגיד ולשיר **נַחַח נַחַח נַחַח מֵאֲוִמָן** לזכות לכל הישועות

שבת מטות

איש כי ידור נדר ... (במדבר ל, א)

פרשת מטות מדבר מעניין נדרים, שעל ידי מצוה זאת של נדרים רואים ומבינים גדל עצם כח הדבור, שתכף כשמבטא בשפתיו, צריך לקיים ככל היוצא מפיו.

כי באמת עניין נדרים הוא פליאה נשגבה, בבחינת (במדבר ל'): איש כי יפליא לנדור נדר נזיר וכו'. כי הם בחינת פליאות חכמה (כמובא בהתורה "שאלו את רבי יוסי בן קסמא", בסנין נו). כי בזה רואין גדלת האדם הבעל בחירה שיש לו כח בפיו לעשות לעצמו מצוות חדשים שלא נצטוו בהם. כגון, כשאוסר עליו דבר המותר בפיו, אזי תכף נאסר עליו הדבר המותר באסור תורה (וכמבאר בדברינו מזה בהלכות נדרים), והוא פלאי. הלא באמת זה הדבר אין בו שום אסור בשרשו, ואף על פי כן תכף כשאומר בפיו שייאסר עליו הדבר, אפילו בלא הזכרת השם, נאסר עליו תכף באסור חמור מן התורה.

אך בזה רואין גדל כח האדם הבעל בחירה. והעיקר הכח הוא בפיו ולבו. שכשבלו חושק לקדש את עצמו באיזה קדשה ופרישות וכיוצא ומוציא חשקו ורצונו בפיו, אזי נעשה מזה תורה. כי אז נאסר עליו הדבר באסור תורה. כי באמת נפש ישראל בשרשו הוא חלק אלוה-ממעל והוא בעצמו בחינת התורה. כי קדשא בריך הוא ואורייתא וישאל כלל אחד, כמו שכתוב בזוהר הקדוש (אחרי עג.). ועל כן יש לו כח בפיו לנדור נדר ולעשות לעצמו מצוות כנפשו.

והעיקר, נדרים הוא כדי לקדש את עצמו ולפרש את עצמו מתאוות, בבחינת (אבות פרק ג):

נדרים סייג לפרישות, שאלו הנדרים הם מצוה לנדור בהם. וכן אמרו (נדרים ח): שרי ליה לאנש למנדור לזרוזי נפשיה. ועיקר הנדר, כשמוציאו בפיו. ובוה רואין גדל כח הדבור ומבטא שפתיים של האדם, שעל ידי הדבור הוא יכול להתגבר ביותר לפרש את עצמו אפילו מן ההיתר, כמו שאמרו: נדרים סייג לפרישות, וכמו שרואין בחוש מכל מי שרוצה להרגיל את עצמו באיזה קדשה ופרישות, שנמצאים הרבה שעושים נדר או שבועה על זה, כגון: להתענות איזה יום, או שלא לאכל דבר מן החי איזה זמן, או ליתן צדקה יותר מכחו וכיוצא בזה. ולכאורה הדבר תמוה, ממה נפשך, אם יש בכחו להתגבר על יצרו, ויכל להתגבר בלא נדר ושבועה. ואם מתיירא שלא יתגבר יצרו עליו, מה יועיל הנדר? אך בזה רואין גדל כח הנדר בשרשו, והעיקר כשמוציאו בפיו, שאז על ידי הנדר עולה לבחינת פליאות חכמה ששם שרש הבחירה. ומשם מקבל כח על ידי שמוציא הנדר בפיו, שיוכל להתגבר על מה שצריך להתגבר.

ובודאי, גם אחר כך, כשעשה נדר, עדיין יש כח להבחירה להטותו חס ושלוש חס ושלוש, כי הבחירה יש לה כח גדול מאד. ועל כן הזהירה התורה מאד שישמר לקיים את נדרו וככל היוצא מפיו יעשה. אבל העיקר הוא שעל ידי הנדר יש לו כח הרבה יותר להתגבר על יצרו. וכמו שמצינו בבבלי (רות ג): חי ה' שכבי עד הבוקר, ודרשו רבותינו ז"ל (רות רבה פרשה ה) ליצרו נשבע, נמצא שבלא השבועה היה סברא שהיצר הרע יתגבר עליו, וכמו שאמרו רבותינו ז"ל (נדרים ח) בזה. ועל ידי השבועה, עמד בנסיון וכבש את יצרו. וכן מצינו בכמה כשרים וצדיקים, וכמו ששמעתי מפיו הקדוש שאמר שהיה רגיל בנדרים מאד בשביל קדשה ופרישות (שבחי הר"ן, סימן טו). (לקוטי הלכות – הלכות ברכת השחר ה', אות צ')

הן הנה היו לבני ישראל בדבר בלעם ... (במדבר לא, טו)

עיקר התגברות היצר הרע בכל אדם הוא בפגם הברית. ואחר כל היגיעות העצומות ורובי המסירת נפש שהצדיקים אמתיים מוסרים נפשם ממש בכל דור ודור בשביל תקון נפשות ישראל, ועדיין השטן והיצר הרע מרקד בינו ומתגרה בישראל והעיקר בעניין זה, כמו שמצינו בימי משה רבנו בעצמו, עליו השלום, שאחר כל היגיעות שהיה לו בשביל תקון נפשות ישראל, ובסוף ימיו בא בלעם הרשע ימ"ש והכשילם בפגם הברית. ולפעמים מכרח הצדיק להסתלק ולמות בשביל זה, כי לפי עוצם התפשטות הסטרא אחרא, אי אפשר לו לגמר התקון בשלמות בחיים רק לאחר הסתלקותו. ומזה הפגם באים כל המניעות והבלבולים והמלחמות והמחלקת, המונעים את האדם מלהתקרב אל הקדשה, ומעכבים אותו מלהוציא החיות דקדשה שלו בשלמות מכ"ח אל הפעל, כי כל המניעות מלהתקרב אל הקדשה באים מטמאת קרי, רחמנא לצלן, כי "קרי" לשון מניעה, כמו שפירש רש"י בפרשת בהקתי על פסוק "אם תלכו עמי קרי". (הלכות הכשר כלים, הלכה ד', אותיות ט"ו י"ז לפי אוצר היראה - ברית, אות כ"ג)

מכתב

(ספר אבי הנחל ב' - מכתבים ע-עג)

יקירי הטוב, העומד

בראש המאמינים והמקשרים בהצדיק האמתי, השליט ומושל על כל הנפשות, ושופך עליהם בכל עת בכל דור מימי חכמתו שהם רפואות ותחבושות יקרות ונפלאות שלא נתגלו עדיין מעולם.

צריך להחיות ימיו בכל יום ויום מימי חייו. על-ידי עסק התורה זוכין לאריכות ימים, כי על-ידי עסק התורה קורין את חי החיים יתברך שמו, כביכול, וממשיכין ממנו חיים ואריכות ימים. וצריכין לעסק בתורה בפה דווקא, להוציא דברי תורה מפיו, ואז זוכין לקרותו יתברך, ולהמשיך ממנו חיים ואריכות ימים.

לכבוד אהובי חביבי וידידי הנחמד, שזכה למשרה גבוהה ושזכה להיות פקיד בכיר במשרד האוצר של הצדיק החכם האמת, וחותר ביגיעות עצומות ותחבולות רבות לפרסם ולפאר ולגדל ולכבד את שם הצדיק, להודיע ולגלות אוצרו הטוב לכל העולמות, עד שידעו כלם את ה'. אפילו מי שיש לו עסקים וטרדות רבות, אף על פי כן אי אפשר שלא יוכל לחטף ולגזל לעצמו איזה שעה ביים לעסק בתורה. העיקר שתתגבר בכל כחך לחטף ולגזל לעצמך איזה שעה בכל יום, לעסק בספרי הצדיק בתוך כל העסקים וטרדות רבות שיש לך.

יקירי וחביבי המצטיין בחריפות שכלו הישר, תעמיק את מחשבתך בהבנה עמקה ויתרה ביותר להטיב אחרייתך בכח הצדיק האמת.

עיקר הנחמה והתקוה הוא הדעת של הצדיק, וזהו "נחמו נחמו עמי", כלומר שמהיר את ישראל בעצמם שינחמו זה את זה כאומר אתם, בני ישראל עמי, נחמו נחמו עצמכם זה את זה, היינו שיעסקו בלמוד הדעת הקדוש של הרבי האמת בחינת משה, וכל אחד ידבר עם חברו ויכניס בו הדעת הקדוש, וזה עיקר הנחמה והתקוה.

מחמד עיני ולבי, אשר לגדל גדלת רוממות נשמתו היקרה זכה לכנס בהיכל החכמה והמדע דקדשה, וזכה לבקש ולחפש את הצדיק האמת.

על-ידי התגלות שם הצדיק במלים וספריו הקדושים שהם נגלים ומחזקים האמונה הקדושה, נתבטל ממילא הכפירות והאפיקורסות של ספרי האפיקורסים הרעים והטמאים במלים.

אני אפתח לכם שבילי השכל בעניין האמונה הקדושה, ותלכו ותטיילו בהפלטין של האמונה כדרך ההולך ומטייל בהיכלות ובנינים נאים נפלאים ונוראים מאד, ותכף כשנכנסים בחדר אחד ומתחילים להסתכל בו ולהתפלא על נפלאות החדושים אשר בו, בתוך כך רואים שנפתח לו פתח נפלא לחדר אחר, וכן מחדר זה לחדר אחר, וכן מחדר לחדר ומחדר לעליה, וכך פתוחים מזה לזה בפתחים וחלונות ומקשרים ומשבלים זה בזה בסדר נפלא ובחכמה עמקה ובתכלית היפי והנוי. אשרי הזוכה לטעם נעם מתיקות האמונה הקדושה.

עצות ותפילות

(לקוטי עצות – תלמוד תורה, סימן נ"ג)

כשלומו, טוב לפרש הדבר

בלשון שמבין, והוא טובה להעולם.

... רבונו של עולם, נותן התורה, רחם עלינו וזכנו לעסק בתורתך הקדושה לשמה בהתמדה גדולה, וזוכה ללמד הרבה בכל יום ויום. ותעזרנו ותושיענו בכל מקום שנלמד שם, לפרש הדבר היטב בלשון שאנו מבינים בו, באופן שנוכח לעורר ולהמשיך עלינו רוחו של משיח, שהוא רוח אלקים המרחף על פני המים שהיא התורה, אשר הוא מחלל מפשעינו, וסובל מרעין וקלאים רבים ויסורים קשים מפשעינו ומעונותינו, כדי לכפר עלינו להצילנו מכל הצרות, לתת לנו מחיה בעבודתנו לשום לנו שארית בארץ ולהחיות אותנו לפלטה גדולה. רחם עליו ועליו, וזכנו לעסק בתורה הרבה ולפרש כל דבר היטב בלשון שמבינים בו. ובפרט כשלומו עם חברים ותלמידים, לפרש ולברר ולבאר להם כל דבר היטב בלשון שיבינו ויכנסו הדברים באזניהם ובלבביהם, באופן שתתעורר עלינו על-ידי-זה רוחו של משיח, אשר הוא סובל מרעין עברנו ומוריד את עצמו ומלביש את עצמו בכמה וכמה לבושי, לבושי חל, כדי להיות עמנו לחיותנו ולקיימנו בתקף הגלות המר והארור הזה, רחם עלינו אבינו אב הרחמן, ועזרנו והושיענו בזכותו וכחו והצילנו מהרה מכל הצרות ומכל הגזרות, הן אותם שנגזרו עלינו, הן אותם שרוצים לגזר, חס ושלום, כי "כשל כח הסבל".

צור ישראל קומה בעזרת ישראל, ומהר

להושיענו בעת צרה כזאת, בכח וזכות משיח צדקנו

קדוש ישראל. ויקים בנו מקרא שכתוב, עתה ידעתי כי

הושיע ה' משיחו יענהו משמי קדשו בגבורות ישע ימינו. ונאמר, מגדל ישועות מלכו ועושה חסד למשיחו לדוד ולזרעו עד עולם. ונאמר, ה' עז למו ומעוז ישועות משיחו הוא. הושיעה את עמך וברך את נחלתך ורעם ונשאם עד העולם. ה' הושיעה המלך יעננו ביום קראנו, אמן ואמן: (לקוטי תפילות א' – מתוך תפילה קיי"ב)

סיפור

(ספר ימי מוהר"ת חלק ב' – סימנים קסב-קסה)

... ושם מצאנו אנשי צפת שבאו לשם מקודם, והודיעו לנו תכף שיש ספינות הרבה לסטנבול ושארבעה אנשים מהם שכרו כבר ספינה לסטנבול בסך ח' דוריס מכל נפש, ויש עוד ספינות שיכולים לשכר בפחות והיה עלי שמחה גדולה. וכן היה שהיה בידי לשכר ספינה ביום רביעי, ולילך ביום חמישי מיד, והיה אפשר שאגיע על ראש השנה לאומאן. אבל נתעכבתי מחמת אנשי חברתנו של הספינה, ואבדתי ספינה זאת כי הלכה ביום ה' בבוקר, ועל ידי זה נתעכבתי באלכסנדריא קרוב לשלשה שבועות, ולא יצאנו משם עד יום ראשון פרשת שופטים, והיה לנו שם יסורים גדולים מגודל העיכוב, כי כבר שכרנו ספינה תכף בפרשת עקב, אך הקפיטאן הטעה אותנו שאמר שילך בסמוך ואחר כך עכב אותנו הרבה והיה לנו צער גדול, והכרחנו לדון עמו לפני הקונסליר, ויצא המשפט מעקל ממנו, שאנחנו נניח לאבוד אצלו אחד דורע מכל נפש, וכן היה, והגמר היה ביום ששי ערב שבת קדש לעת ערב סמוך לכניסת שבת קדש, ובאותה השעה הזמין לנו השם יתברך ספינה שלנו שהייתה מוכנת לילך ביום שבת קדש וביום שבת קדש שכרו הספינה כי היה הכרח גדול, ושכרנו הספינה בסך ד' דוריס מכל נפש וגם נתעכבתי בעד ר"ג ור"י והיה לי קצת מחלוקת מזה, אבל בחסדי ה' נצחתי כלם ונסענו כלנו יחד לא כמו שרצו הם וכו':

וביום ראשון פרשת שופטים, עלינו על הספינה וביום ב' יצאה הספינה מאלכסנדריא ושם היה לנו מקום מרוח ונוח לכל אחד ואחד וכל

אחד על מקומו ישב בשלום, בתוך האמבר (אכסדרה), אבל לא היה לנו רוח טובה והלכנו תשעה ימים עד שבאנו לרודיס ביום שלישי פרשת תצא, ונכנסנו לתוך העיר ולקחנו שם קצת צידה לדרכנו יין וחמץ ולחם וכו':

גם ביום חמישי שלחתי את רבי יהודא אליעזר חברי, כדי למכר שם ספרי רבנו זכרוננו לברכה, ומכר שם ספר האלף-בית, ועמדנו שם עד יום חמישי הנזכר לעיל:

ביום חמישי, זזה הספינה מרודיס וגם כן לא היו רוחות טובות. ביום ראשון פרשת תבא אחר חצות, היה רוח סערה ולא היה פונה לדרכנו והורידו האנקיר אצל איזה יבשה, שלא היו שם כי-אם איזה חצרות מעטים, ועמדנו שם עד היום יום שלישי פרשת תבא, וזה היום זזה הספינה בבוקר. ואחר כך, תכף בסמוך חזרו והורידו האנקיר, ואחר כך אחר שעה מעטת חזרו והוציאו האנקיר, ואנחנו הולכים עכשיו לבוא לסטנבול וימי ראש השנה ויום הכפורים ממשמשים לבוא השם יתברך וילכנו מהרה לשלום:

שיחות

(ר' ישראל אודסר, זצ"ל - המשך)

... יש לך "תורות ותפילות"? מה שזה, העולם לא יודעים כלל מהחיים, לא יודעים כלל, רק רבנו הקדוש דיבור אחד הוא מחיה ומקיים ומחזק כל העולם, כל אחד ואחד, פלא כזה עוד לא היה בעולם...

... מה שאנחנו יודעים זה כלום, רבנו הקדוש ריחם עלינו, הוא גילה טיפה מן הים, בלי זה אין חיים. אני רצייתי היום לנסוע לירושלים, אבל אני חשבת, מה יהיה עם ל"ג בעומר? אז אני אהיה כאן לל"ג בעומר, ואחר ל"ג בעומר אני אסע לירושלים. זה הגאולה, כל דיבור ודיבור

(של רבנו) הוא גאולה בשביל כל אחד ואחד, הלקוטי תפילות של רבי נתן זה היה ההתבודדות שלו, הוא הוציא מזה איזה ניצוץ, איזה טיפה מן הים בשבילנו. צריכים לומר ולשורר גדולתנו ותפארתנו... שישמעו גם כן את "גדולתנו... שישמעו גם כן הניגון הזה, הוא אסף את האבנים והוא ברח לאיזה יער, ולא ידעו איפה רבי נתן, הלכו לחפש, ומצאו אותו שהוא מנגן לפני השם יתברך, "גדולתנו ותפארתנו..."; אחר שקבלו אותו באבנים, הוא בא לעשות חופה לבנו, כל העיר יצאו לקראתם עם אבנים, אז הוא ברח לאיזה יער וניגן לפני השם יתברך, "גדולתנו ותפארתנו יגלה משיח צדקנו...". היה ויש בעולם "ליקוטי תפילות" כזה, כל דיבור הוא כל התורה וכל הניגונים שבעולם וכל הרפואות, כשיש כבר בעולם "ליקוטי תפילות", זה ההתבודדות של רבי נתן, טיפה מן הים, הוא הביא בשבילנו, לשמח אותנו, לחזק אותנו, לרפאות אותנו, הוא עשה "ליקוטי תפילות", כל דיבור יכול לרפאות כל העולם, לשמח כל העולם, לחזק כל העולם.

אשתו של רבי נתן מוטולטשין באה לרבי נתן, "נחמן הלך להדפיס "ליקוטי הלכות", להדפיס ספרי רבנו, ולא השאיר לי אף פרוטה אחד, שתדעו, שאתם תמצאו אותו כולנו מתים מרעב", אז רבי נתן כתב לבנו רבי יצחק, הוא היה עשיר גדול, הוא היה לו הרבה כיסים, שיעשה עוד כיס לאשתו של רבי נתן מוטולטשין, זה דבר יפה מאד, כל היום וכל הלילה לא היה להם לחם לאכול, אז היא באה לרבי נתן ואמרה לו: "שתמצאו כולנו מתים, נחמן הלך להדפיס, ולא השאיר אף פרוטה אחד בשביל לחם, הוא הלך להדפיס".

מה שיש לנו בדור הזה, ימות המשיח. לחיי העולם הבא, עולם הבא. אנחנו מאמינים שיש עולם הבא, אבל עולם הזה אין כלל, עולם הזה אין כלל. היום זורקים אבנים? היום לא, הם כבר זרקו כל האבנים... צריכים שיהיה מלא כל העולם עם "נ נח", כל דלת, יש דלת: "נ נח", כל אוטו. ה"ליקוטי תפילות" כל התפילות צריכים להדפיס בכל העולם, בכל ישיבות, בכל מקום יהיה "ליקוטי תפילות". היה כבר בעולם דבר כזה, פלא כזה? "ליקוטי תפילות", זה היה ההתבודדות של רבי נתן, והוציא מההתבודדות טיפה מן הים בשבילנו...

... ככה כתוב בהמכתב, "ועליך אמרתי מיין פייריעל וועט טליען ביז משיח וועט קומען", אז אני צריך להיות בביאת המשיח... ... הסבא (שלי) הוא היה תלמיד רב אברהם קליסקר, הוא היה צדיק, אז העולם קראו להסבא שלי, ביני ר'ב זילמן לייב...

שבת שלום